

UCHWAŁA NR PR.0007.208.2015
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
z dnia 22 Paź 2014

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów na lata 2015 - 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.)

na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miasta Ruda Śląska
uchwala:

§1 Przyjąć i skierować do wdrożenia Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2 Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ruda Śląska.

§3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
Kazimierz Wyszur

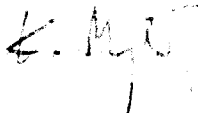

UZASADNIENIE

Program Aktywności Lokalnej (PAL) stanowi element projektu pozakonkursowego „Ruda Śląska - nowa perspektywa” (wartość dofinansowania 2 023 553,90 zł, z czego 15% stanowi wkład własny), który był przedmiotem uprzedniej Uchwały nr PR.0007.154.2015 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 1 września 2015 r. w sprawie określenia kierunków działania Prezydenta Miasta Ruda Śląska w ramach naboru w trybie pozakonkursowym wniosków o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania zaplanowane w ramach PAL stanowią kontynuację przedsięwzięć z poprzedniego okresu programowania. Dotychczasowa realizacja Programu Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów stworzyła warunki sprzyjające aktywizacji jej mieszkańców/nek oraz wpłynęła na pozytywną zmianę wizerunku społeczności lokalnej. Mimo wzrostu poziomu umiejętności, kultury osobistej i integracji mieszkańców/nek Orzegowa wciąż jednak obserwuje się niedostateczny poziom oddolnej inicjatywy uczestników/czek PAL, co stanowi istotne wyzwanie w kontynuacji Programu. Niezbędna jest dalsza aktywizacja społeczności lokalnej w takim stopniu, by przy coraz mniejszym udziale animatorów lokalnych samodzielnie formułowali cele i podejmowali wspólne działania.

Od stycznia br. działania w PAL kontynuowane były w ramach ograniczonych możliwości finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, natomiast koszty przewidziane w okresie od sierpnia br. do grudnia 2017 r. ujęte są w budżecie projektu pozakonkursowego. Celem głównym Programu jest wzrost poziomu aktywności społecznej mieszkańców/nek Orzegowa, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Program wsparcia obejmuje pracę socjalną, animację lokalną, szkolenia, zajęcia warsztatowe, działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz działania integracyjne. Warunkiem rozpoczęcia realizacji Programu jest podjęcie uchwały przez Radę Miasta zgodnie z podstawą prawną wskazaną w jej treści.

Zaplanowane na terenie Orzegowa działania wpisują się w „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030”. Wobec powyższego, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

1

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr PR.0007.208.2015

Rady Miasta Ruda Śląska

z dnia 20.08.2015

Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów na lata 2015 - 2017

I. Rys historyczny

Ruda Śląska to miasto na prawach powiatu położone niemal w sercu Aglomeracji Górnośląskiej. Ruda Śląska ma charakter policentryczny, co wynika z faktu, iż spośród 11 jej dzielnic większość była wcześniej odrębnymi miejscowościami. Sytuacja ta nie pozostaje bez wpływu na rodzaje problemów społecznych występujących w społecznościach lokalnych (których granice pokrywają się w większości z granicami dzielnic), a także na przejawianą aktywność względem samoorganizowania się i przezwyciężania życiowych trudności. Potencjał architektoniczny, demograficzny czy społeczny jest nie tylko bogactwem Miasta, ale również źródłem problemów i procesów dezintegracji.

Orzegów jest najdalej na północ wysuniętą dzielnicą Miasta Ruda Śląska. Dawniej samodzielna gmina, a w roku 1951 przyłączona do miasta Ruda, później zaś do Rudy Śląskiej jako jedna z dzielnic. Życie Orzegowa koncentrowało się wokół wydobycia węgla kamiennego, najpierw w kopalni „Król Dawid”, później w kopalniach „Orzegów” i „Pawel”. Obecnie po przemyśle wydobywczym pozostało jedynie wspomnienie, a jednoznaczne określenie charakteru tej dzielnicy uniemożliwia jej dualizm. Stara część Orzegowa, która kiedyś pełniła wiele funkcji, zaspokajając wszystkie potrzeby mieszkańców, w tym potrzeby mieszkaniowe, edukacyjne, sportowo-rekreacyjne, bezpieczeństwa, religijne, kulturalne, zdrowotne i inne obecnie ma charakter głównie mieszkalny z podstawową infrastrukturą. Niepowtarzalne atuty wynikające z historii czy położenia geograficznego dzielnicy i aktywności obywatelskiej jej mieszkańców/nek świadczą o potencjale tego miejsca i uzasadniają potrzebę realizacji działań z zakresu rewitalizacji społecznej. Nowa część Orzegowa pełni wyłącznie rolę tzw. „sypialni” i wymaga zabiegów integracyjnych z mieszkańcami starej części dzielnicy. Stary Orzegów ciągnie się od mostu graniczącego z dzielnicą Ruda wzdłuż ulic Bytomskiej, Królowej Jadwigi i Augusta Hłonda aż do ulicy Piasecznej, a z drugiej strony okolice ulic Bogusławskiego i Osiedle Powstańców Śląskich stanowią nową część dzielnicy. Utrudnieniem jest brak prostego szlaku komunikacyjnego łączącego Osiedle Powstańców Śląskich ze Starym Orzegowem. Dawniej Orzegów był miejscem prestiżowym, gdzie zamieszkiwała zamożna klasa robotnicza oraz przedstawiciele dozoru kopalń. W wyniku przemian społeczno - gospodarczych przelomu lat '80 i '90 XX w. dzielnica poniosła niepowetowane straty. Jedną z nich było znaczne zubożenie społeczności lokalnej Orzegowa, drugą natomiast fakt, iż w wyniku przekształceń własności duża ilość budynków przeszła pod zarządek administratora

z miasta ościennego - Bytomia. Jak to często w takich przypadkach bywa budynki te zostały potraktowane po macoszemu, co między innymi doprowadziło do ich znacznej degradacji, a w niektórych przypadkach nawet konieczności rozbiórki. Z różnych przyczyn Orzegów utracił również wiele ze swoich zasobów, między innymi Dom Kultury i Oddział Szpitala Miejskiego. Trudne warunki dynamicznego rynku pracy uniemożliwiły podjęcie zatrudnienia przez nisko lub wąsko wykwalifikowanych mężczyzn i kobiety, którzy dodatkowo borykali się z barierami kulturowymi i ekonomicznymi okresu transformacji ustrojowej. Zmiany te doprowadziły do roztrwonienia kapitału społecznego i pauperyzacji społeczności lokalnej.

Obszar interwencji niniejszego programu skupia się wokół kościoła rzymskokatolickiego p.w. św. Michała Archanioła, który w chwili obecnej stanowi główne centrum życia społecznego tej dzielnicy. Należy nadmienić, że społeczność lokalna chętnie mierzy się z trudnościami poprzez próby samoorganizacji, co potwierdzają działające przy parafii grupy oazowe, modlitewne, a także funkcjonujące na terenie dzielnicy organizacje pozarządowe. Powyższe starania zasługują na wsparcie w budowaniu głębszych relacji społecznych, zarówno na poziomie organizacji, jak i samych mieszkańców/nek. Odpowiedzią na bieżące potrzeby społeczności lokalnej jest realizacja Programu, w ramach którego oferta wsparcia jest adresowana do co najmniej 30 mieszkańców/nek dzielnicy. Faktem niezaprzeczalnym jest, że Orzegów posiada swoją tożsamość, natomiast odbudowa charakteru dzielnicy oraz poprawa wizerunku tamtejszej społeczności wymaga podjęcia szerokich działań na rzecz wdrożenia partycypacyjnego modelu rewitalizacji dzielnicy. Skoordynowanie działań mających na celu poprawę jakości życia w dzielnicy, edukację i wzrost aspiracji jej mieszkańców/nek daje możliwość skutecznej i trwałej zmiany w Orzegowie.

II. Uzasadnienie realizacji Programu

Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów jest realizowany od 2012 r. jako element projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Według wyników *Raportu z badania ewaluacyjnego*, PAL zgodnie ze swoimi założeniami stworzył warunki sprzyjające aktywizacji i integracji mieszkańców/nek Orzegowa oraz przyczynił się do poszerzenia płaszczyzn dialogu społecznego z instytucjami miejskimi, podmiotami prywatnymi i organizacjami pozarządowymi. Uczestnicy/czki PAL jednak w mniejszym stopniu dostrzegają społeczne efekty funkcjonowania Programu, ponieważ przede wszystkim zwracają uwagę na wymierne efekty materialne dla jego uczestników/czek. PAL zapewnił im bowiem konkretną pomoc w materialnej postaci, tj. ubrania, wyjazdy edukacyjno - integracyjne, zajęcia edukacyjne itp. Mimo pewnego stopnia zorganizowania nadal istnieje potrzeba wypracowania spójnego planu działania na rzecz dzielnicy. Niezbędne jest wsparcie tej części społeczności lokalnej, która jest najbardziej zagrożona wykluczeniem społecznym, w tym wyłączenia z uczestnictwa w procesach decyzyjnych dotyczących spraw dzielnicy oraz działań na rzecz poprawy wizerunku dzielnicy. Niniejszy Program Aktywności Lokalnej ma na celu aktywizowanie członków społeczności lokalnych (a także ich zorganizowanych grup) oraz ich integrację poprzez wspólne

działanie, które ma zaowocować wyższą jakością życia mieszkańców/nek obszaru interwencji. Konieczne jest rozbudzenie w nich aspiracji, inicjatywy i mobilizowanie do działania, co umożliwi dalszy rozwój tej społeczności. PAL dzięki pozyskanym środkom unijnym zapewnia działania, które mają na celu wyposażenie uczestników/czki Programu w niezbędne do skutecznej samoorganizacji kompetencje i umiejętności społeczne. Wynika to z konieczności oddolnej realizacji usług społecznych, które w tej formie są najbardziej efektywne i najpełniej zaspokajają potrzeby. Dotychczasowa realizacja PAL stanowi dobry punkt wyjścia dla dalszych działań służących pogłębianiu i stabilizacji dokonanych zmian. Wciąż obserwuje się niedostateczny poziom oddolnej inicjatywy uczestników/czek PAL, co stanowi istotne wyzwanie w kontynuacji Programu. Niezbędna jest aktywizacja społeczności lokalnej w takim stopniu, by przy coraz mniejszym udziale animatorów lokalnych samodzielnie formułowali cele i podejmowali wspólne działania.

III. Grupa docelowa

Obecnie dzielnicę Orzegów zamieszkuje 7 851 osób, w tym 4 044 kobiet i 3 807 mężczyzn (wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.), przy czym obszar Starego Orzegowa zamieszkuje ponad 3,5 tys. osób. Głównymi problemami społeczności lokalnej są bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, które powodują, że ok. 25% tamtejszej społeczności korzysta z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ze świadczeń korzystają m.in. rodziny wieloproblemowe, w których widoczne jest zjawisko dziedziczenia biedy i zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Mieszkańcy/nki Orzegowa charakteryzują się stosunkowo niską aktywnością i wymagają motywacji do podjęcia działań na rzecz poprawy własnej sytuacji życiowej. Istotnym elementem projektu są również działania z zakresu profilaktyki uzależnień i prowadzenia zdrowego stylu życia celem przeciwdziałania lub niwelowania skutków nieprawidłowego odżywiania się, małej aktywności fizycznej, palenia papierosów i in. Programem planuje się objąć co najmniej 30 mieszkańców/nek Orzegowa i ich otoczenie.

IV. Cele Programu

Cel główny:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców/nek dzielnicy Orzegów, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL.
2. Promowanie postaw prospołecznych.
3. Dążenie do integracji i pozytywnej zmiany wizerunku społeczności lokalnej Orzegowa.

V. Ocena zasobów niezbędnych do realizacji PAL

Niniejszy Program jest przygotowany z myślą o zaspokojeniu bieżących potrzeb społeczności lokalnej Orzegowa, a jego realizację ułatwią istniejące tam zasoby instytucjonalne i społeczne.

Głównymi inicjatorami działań podejmowanych w ramach niniejszego Programu są osoby, które podpisały umowę uczestnictwa w PAL i ich otoczenie. Głównym realizatorem działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, a odpowiedzialność za właściwą realizację działań ponosi Dział Realizacji Projektów, w ramach którego działają animatorzy społeczności lokalnej. Realizację działań wspierają podmioty i organizacje działające na rzecz społeczności lokalnej i skupiające jej członków.

Orzegów dysponuje dość bogatym zapleczem instytucjonalnym. Siedzibę Programu stanowią specjalnie w tym celu wynajęte pomieszczenia przy parafii p.w. św. Michała Archanioła w centrum Starego Orzegowa. W dzielnicy funkcjonuje wiele instytucji, które aktywnie mogą przyczynić się do poprawy jakości życia w tym miejscu. Sprzyjające okoliczności do rozwoju stwarzają m.in. Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych i Ogólnokształcących, Szkoła Policealna dla Dorosłych, Gimnazjum nr 4, Szkoła Podstawowa nr 6, Szkoła Podstawowa nr 36. Na terenie zrewitalizowanego ośrodka sportowego „Burloch Arena” mieści się obecnie kilka obiektów sportowych, w tym boisko do rugby, tor rolkarski, korty tenisowe/lodowisko oraz zapaśnicza hala sportowa Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Do niewątpliwych zasobów dzielnicy należą też przedszkole, żłobek, Dom Pomocy Społecznej „Senior”, Centrum Inicjatyw Społecznych z filią Biblioteki Miejskiej, Rejon Eksploatacji Budynków Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej, remiza Straży Pożarnej oraz zaangażowani w rozwój dzielnicy lokalni przedsiębiorcy prowadzący punkty handlowo-produkcyjne.

VI. Opis planowanych działań i metody realizacji:

1. Dla realizacji celu szczegółowego „Zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL” podjęte zostaną następujące działania:
 - 1.1. Animacja lokalna, w tym prowadzenie przez animatorów lokalnych cyklicznych spotkań świetlicowych dla mieszkańców/niek Orzegowa z uwzględnieniem bieżących potrzeb i oczekiwań, ukierunkowanych na wzrost aktywności społeczności lokalnej, w tym zainteresowań (np. zajęcia plastyczne, klub gospodyń miejskich, zajęcia majsterkowania).
 - 1.2. Zapewnienie pracy socjalnej uczestnikom/czkom PAL poprzez zatrudnienie pracowników socjalnych bezpośrednio realizujących projekt. Pracownicy świadczą pracę socjalną w rodzinach uczestników/czek PAL, wspierają ich i kształtują umiejętności prawidłowego pełnienia ról społecznych oraz postaw obywatelskich. Świadczona przez nich praca socjalna ma służyć rozbudzeniu i wspieraniu mieszkańców/niek Osiedla w dążeniu do poprawy statusu społecznego i ekonomicznego.

- 1.3. Zorganizowanie i przeprowadzenie treningów/warsztatów/itp. z zakresu kształtowania umiejętności społecznych zgodnych z potrzebami i oczekiwaniami uczestników/czek Programu.
2. Dla realizacji celu szczegółowego **„Promowanie postaw prospołecznych”** podjęte zostaną następujące działania:
 - 2.1. Prowadzenie punktu pomocy rzeczowej dla mieszkańców/nek Orzegowa, w tym gromadzenie, segregacja i dystrybucja odzieży.
 - 2.2. Organizowanie i prowadzenie zajęć świetlicowych z animatorami lokalnymi, w tym spotkań okolicznościowych i innych wynikających z inicjatywy uczestników/czek PAL
 - 2.3. Organizowanie i realizacja działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki uzależnień.
 - 2.4. Organizowanie i prowadzenie spotkań z ciekawymi osobami, których celem jest skupienie uczestników/czek PAL wokół autorytetu danej umiejętności. Spotkania mają rozwijać i rozbudzać zainteresowania oraz mają stanowić przyczynek do budowania pozytywnych zachowań i postaw.
3. Dla realizacji celu szczegółowego **„Dążenie do integracji i pozytywnej zmiany wizerunku społeczności lokalnej Orzegowa”** podjęte zostaną następujące działania:
 - 3.1. Wynajem pomieszczeń dla potrzeb PAL - siedziba Programu oraz miejsce spotkań społeczności lokalnej.
 - 3.2. Zorganizowanie wyjść do instytucji kultury.
 - 3.3. Zorganizowanie i przeprowadzenie wyjazdów integracyjno - edukacyjnych dla uczestników/czek PAL, w tym wizyt studyjnych, które nie tylko służą integracji członków społeczności, ale też przyczyniają się do wzrostu poziomu wiedzy ogólnej oraz umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach społecznych. Zachęcają do edukacji, umożliwiając poznanie historii, lokalnych zabytków i walorów turystycznych odwiedzanych okolic.
 - 3.4. Prowadzenie prac porządkowych, szczególnie na terenach wokół świetlicy.

VII. Harmonogram działań

Rok		2015		2016				2017			
Kwartał		III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Miesiąc		08	10	01	04	07	10	01	04	07	10
		09	11	02	05	08	11	02	05	08	11
			12	03	06	09	12	03	06	09	12
I.	Zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL										
1.	Animacja lokalna										
2.	Praca socjalna z uczestnikami/czkami PAL										
3.	Zorganizowanie i przeprowadzenie treningów/warsztatów/itp. z zakresu kształtowania umiejętności społecznych										
II.	Promowanie postaw prospołecznych										
1.	Prowadzenie działań samopomocowych, w tym punktu pomocy rzeczowej										
2.	Prowadzenie zajęć świetlicowych z zakresu animacji lokalnej z animatorami lokalnymi, w tym spotkań okolicznościowych i innych wynikających z inicjatywy uczestników/czek PAL										
3.	Organizowanie i realizacja działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki uzależnień										
4.	Zorganizowanie spotkań z ciekawymi osobami										
III.	Dążenie do integracji i pozytywnej zamiany wizerunku społeczności lokalnej Orzegowa										
1.	Wynajem pomieszczeń dla potrzeb realizacji PAL										
2.	Wyjścia do instytucji kultury										
3.	Zorganizowanie i przeprowadzenie wyjazdów edukacyjno - integracyjnych, w tym wizyt studyjnych										
4.	Wykonywanie prac porządkowych na terenie dzielnicy										

VIII. Przewidywane rezultaty

1. Wzrośnie aktywność społeczna mieszkańców/nek Orzegowa, podejmując działania na rzecz swojej społeczności lokalnej.
2. Wzrośnie świadomość praw i obowiązków wynikających z pełnienia różnych ról społecznych.
3. Uczestnicy Programu będą wykazywali inicjatywę w ramach realizowanego PAL.
4. Wzrośnie świadomość konieczności współdziałania mieszkańców/nek osiedla/dzielnicy i odbudowania mechanizmów samopomocy.
5. Poprawie ulegnie wizerunek społeczności lokalnej Orzegowa.

IX. Ewaluacja

Ewaluacja oraz monitoring realizacji PAL prowadzona będzie na bieżąco poprzez sporządzanie kwartalnych wniosków o płatność. Uczestnicy/czki wypełniać będą również ankiety ewaluacyjne. Wyniki ewaluacji posłużą do ustalenia poziomu osiągniętych wskaźników oraz modyfikacji działań przewidzianych do realizacji w ramach PAL.

X. Czas trwania Programu i jego finansowanie

Program realizowany jest od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r. Środki na realizację Programu Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów zostały zabezpieczone w budżecie projektu pozakonkursowego „Ruda Śląska - nowa perspektywa” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 Osi Priorytetowej IX *Włączenie społeczne*, Działania 9.1 *Aktywna integracja*, Poddziałania 9.1.6 *Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym* - projekty pozakonkursowe. Wkład własny został zaplanowany w ramach budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Z uwagi na późne ogłoszenie naboru wniosków, PAL w okresie od 01.01.2015 r. do 31.07.2015 r. był realizowany w ramach ograniczonych możliwości finansowych MOPS.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Kazimierz Myszur

